

COC ondersteunt onderwijsprojecten in Nepal

“Jaar na jaar zien we hoe leerkrachten en scholen vooruitgaan”

INES MINTEN

COC ondersteunt al twaalf jaar lang een vzw die zich inzet voor onderwijs in Nepal. Trekker van het project is COC'er Paul Viaene. Sinds 2011 ziet hij Nepalese leerkrachten en scholen groeien en pedagogisch sterker worden. “Dat stemt hen blij, dat stemt mij blij. We doen het stap voor stap, maar zien dat het vooruitgaat.”

Veertig jaar lang was Paul Viaene actief in het bijzonder onderwijs, meer bepaald in De Lovie in Poperinge. Eerst was hij er leraar, daarna technisch adviseur-coördinator. Na zijn pensioen in 2011 besliste hij zich te engageren als vrijwilliger en trok hij voor drie maanden naar Nepal. Hij kwam er bij twee scholen terecht: een centrum voor kinderen met een mentale beperking in de hoofdstad Kathmandu, een tweede in het dorp Sarangkot.

Paul verloor zijn hart aan Nepal. Hij wilde zijn ervaring maar wat graag inzetten voor het plaatselijke onderwijs. “Het grote probleem is dat er geen echte lerarenopleidingen zijn in Nepal. Er is beterschap, maar in 2011 was er helemaal niets. Er was grote nood aan pedagogische instrumenten en vaardigheden.”

Beginnen vanuit de noden die er zijn

De oud-leraar voelde zich aanvankelijk wat ongemakkelijk bij de situatie. Zou hij als witte, westerse man daar eens gaan vertellen hoe ze het moesten doen? “Dat wilde ik zeker niet”, zegt hij. “Ik ben dus begonnen met observeren en heb hen vragen laten stellen. Zo ben ik dan aan de slag gegaan: door in te spelen op de noden die de leraren zelf aanvoelden.”

De leraren in Kathmandu worstelden bijvoorbeeld met werken in groep. “Sommige leerlingen konden dat niet, ze hadden nood aan een plekje waar ze wat afgeschermd zaten.” Daarom stelde hij voor om met eenvoudige houten scheidingswanden boxen te bouwen die de leerlingen een prikkelarm werkplekje

bieden. Later richtte de vzw bijvoorbeeld ook een snoezelruimte in waar leerlingen tot rust kunnen komen.

Stap voor stap

“Ik zal nooit beweren dat we wonderen verrichten in Nepal”, zegt Paul Viaene. Maar hij blikt zeker tevreden terug op de afgelopen dertien jaar. Zijn individuele engagement is uitgegroeid tot een vzw met zes trekkers. Ze zamelt geld en materialen in en trekt geregeld op werk- of reisbezoek.

Het centrum in Kathmandu evolueerde stelselmatig en ook in Sarangkot is de werking aanzienlijk uitgebreid. “Aanvankelijk bestond er in Sarangkot een Daycare Centre voor peuters en kleuters. Kleuteronderwijs is niet standaard in Ne-

pal. Het Daycare Centre is er in het begin van de jaren 2000 gekomen opdat de kleuters niet langer met hun ouders mee hoefden naar het land.” Nu is het Daycare Centre uitgebouwd, met daarnaast een klas voor kinderen met een beperking. “In 2019 zijn we met de vzw ook een lagere school beginnen ondersteunen. Jaar na jaar richten ze een extra leerjaar in.” Zo kunnen de kinderen van het Daycare Centre weer in eigen dorp doorstromen naar regulier onderwijs. Onder al die projecten zet vzw Actie Scholen Nepal graag de schouders.

Plaatselijk en duurzaam

“In Sarangkot hebben we geholpen om de school weer up-to-date te maken. De gebouwen zijn opgefrist en we hebben een keuken helpen inrichten”, vertelt Paul. De klasjes hebben ook nieuwe stoelen en banken die flexibel opgesteld kunnen worden. Zo kunnen ze bijvoorbeeld hoekenwerk organiseren. “In het begin stonden de leraren wat sceptisch tegenover het idee van banken die niet vast-





geschroefd zaten aan de grond, maar nu zien ze er alle voordelen van.”

Bij infrastructuurwerken houdt de vzw ook duurzaamheid in de gaten. “In Sarangkot hebben we een grote waterciterne geplaatst. In het regenseizoen kunnen ze het water opvangen en inzetten om de school te runnen”, legt Paul uit. Voor alle werken doen ze vanzelfsprekend een beroep op plaatselijke werkkrachten. “De Nepalezen zijn enorm goede stielmannen.”

Pedagogie en materialen

Infrastructuur is belangrijk, maar dé kern van onderwijs is natuurlijk wat zich afspeelt in de klassen zelf. “Hoe kunnen we onze leerlingen beter bieden wat ze nodig hebben?” is een vraag die zich als een rode draad door de jaren en de projecten weefde.

Daarom nodigde Paul Viaene in de loop van de tijd leerkrachten en schoolleiders uit voor stagebezoeken aan zijn voor-

malige school, De Lovie. Daar deden ze kennis en vaardigheden op die ze in eigen land verder konden uitdragen.

Bovendien organiseert de vzw werk- en reisbezoeken aan de projecten. “Het is een manier om mensen op een andere dan een puur toeristische manier in contact te brengen met Nepal en te tonen wat we er doen.”

Het is ook een manier om materiaal te verscheppen zonder extra kosten. “Ik vraag aan iedereen die vertrekt om drie kilo materiaal mee te nemen. Zo hebben we al honderden kilo’s interessant en degelijk materiaal tot bij de scholen kunnen krijgen.” Denk aan een sponsordeal met de fabrikant van pedagogisch speelgoed Clics Toys of een inzameling van Legoblokken. De vzw maakte er ‘vaardigheidskoffers’ mee. Elke leerling krijgt een mooi gevulde doos uit de kast en kan aan het oefenen gaan. “Sorteren op kleur of van klein naar groot, stapelen, bouwen volgens plan ... het kan allemaal.”

Flexibiliteit en structuur

In het begin stonden ook de leraren er soms wat naar te kijken. “Ze hadden zelf altijd herhalend onderwijs gekregen, dus ze deden vooral na wat wij toonden. Ze hadden niet de gewoonte om zelf creatief met materiaal aan de slag gegaan.” In de loop van de jaren is die pedagogische flexibiliteit enorm toegenomen. “Dat is mooi”, vindt Paul. Er is flexibiliteit om met materiaal om te gaan en de schoolorganisatie heeft meer structuur.

Ook zetten ze individuele capaciteiten van leraren nu gericht in. “Dat zien we vooral in de lagere school in Sarangkot. We zien daar nu leraren die sterk zijn in een

bepaald vak of een specifieke vaardigheid van klas tot klas gaan om dat talent schoolbreed in te zetten.”

Positief en open

Al die jaren betrokkenheid bij de projecten in Kathmandu en Sarangkot waren een rijke en warme ervaring voor Paul Viaene. Nepal werd een tweede thuis, waar hij vrienden voor het leven maakte. Vooral de positieve ingesteldheid van de mensen spreekt hem er aan. “Ze zijn ontzettend gastvrij en open en familie is het hoogste goed. Meestal wonen er nog verschillende generaties samen onder één dak, die allemaal voor elkaar zorgen. Ze zijn er ook zo ontzettend dankbaar voor al wat ze hebben. Niets is vanzelfsprekend. Van die positieve, open houding kunnen we bij ons zeker nog wat leren.”

Nee, voor Paul is de laatste reis richting Nepal nog lang niet in zicht. “Er is nog genoeg te doen.” De Nepalese maatschappij zit in een stroomversnelling, vooral in de steden. “Anders dan tien, vijftien jaar geleden gaan nu ook veel meer vrouwen uit werken. Dat zorgt voor een grotere en sterkere middenklasse in het land.” Zeker de verbeterde positie van de vrouwen is een goede zaak. “In een land in ontwikkeling moet je de vrouwen mee hebben. Het zijn nog altijd vooral zij die de kinderen ’s morgens naar school sturen en ze helpen bij hun huiswerk. Hoe steviger zij staan, hoe beter voor de kinderen en dus voor de toekomst van het land.”

Voor de projecten heeft die medaille ook een keerzijde. “Er komen meer privéscholen, ook voor buitengewoon onderwijs. Die plukken niet alleen de meer gegoede leerlingen weg, maar ook de ‘lichtere’ of ‘gemakkelijkere’. Daardoor zien we in onze instellingen de populatie verzwakken: zwaardere of multipele handicaps, ernstigere gedragsproblemen ... met de nodige gevolgen voor de leraren. De vragen blijven dus komen en wij zullen er in de toekomst zo goed mogelijk op in blijven gaan.”

www.actiescholennepal.be

